

ชื่อภาคินิพนธ์ : สักยภาพของชุมชนกับการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ ศึกษากรณี :
บ้านนาปรัง หมู่ที่ 1 ตำบลคลองขวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
ชื่อผู้เขียน : นายธานี สุวรรณพานิช
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปี : 2545

การศึกษาเรื่องศักยภาพของชุมชนกับการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและ (2) ศึกษาศักยภาพของชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ชุมชนบ้านนาปรัง หมู่ที่ 1 ตำบลคลองขวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ข้อมูลที่นำมาใช้ศึกษาวิเคราะห์ประกอบด้วย การเข้าร่วมประชุม สัมมนา ต่าง ๆ กับชุมชน ข้อมูลจากเอกสาร การเข้าไปสังเกตการณ์ในชุมชน การสัมภาษณ์แนว ลึกกับบุคคลในชุมชนและบุคคลที่เป็นผู้นำของกลุ่มชุมชนต่าง ๆ การศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ลักษณะชุมชนและครอบครัวเป็นขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นคนที่ เป็นเครือญาติอพยพย้ายถิ่นมาจากอำเภอนาทวี และอำเภอสะเดา จังหวัด สงขลา เมื่อประมาณสองร้อยปีที่ผ่านมามีสภาพ ป่า ดิน น้ำ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงปัจจัยการผลิตค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักด้านการเกษตร คือการทำสวนยางพารา ระบบการดำรงชีวิตของชุมชนมีความเข้มพันธ์อย่างแยกไม่ออกกับความ สัมพันธ์ของคนในชุมชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นเครือญาติ นับถือกันทางสายเลือด เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วย เหลือเกื้อกูล มีความประพฤติกดี มีศีลธรรม ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมส่วนรวม

เมื่อเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก ปี พ.ศ. 2504 วัตถุประสงค์ สำคัญเพื่อนำประเทศไปสู่การเป็นชาติอุตสาหกรรม แต่ผลจากนโยบายดังกล่าวส่งผลกระทบต่อ ชุมชน หมู่บ้านทั่วประเทศ เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย ความยากจน ช่องว่างระหว่างคนจนกับ คนรวย การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะความเสื่อมโทรมของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำให้วิถีชีวิตชุมชนประสบความยากลำบากและปัญหามากมาย ในการดำรงชีพ

ชุมชนบ้านนาปรังได้รับผลกระทบจากนโยบายนี้เช่นกันจนมาสู่ พ.ศ. 2530 จึงเป็นการเริ่มต้นของการปรับตัวได้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพึ่งตนเอง โดยการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งการผลิตและการค้า ที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนจนสามารถขยายกิจกรรมอื่น ๆ ที่ชุมชนต้องการอีกมากมาย ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มรวบรวมน้ำยางสด ฯลฯ

2. ศักยภาพของชุมชน ถึงแม้ความอุดมสมบูรณ์จะลดน้อยลงไปแต่ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เดิม และปัจจัยการผลิต คนในชุมชนมีความขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ และตั้งใจ มีการร่วมมือระหว่างภาครัฐ ชุมชน และเอกชน มีผู้นำธรรมชาติของชุมชน กล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่ดีกว่า เพื่อสังคมโดยรวม หุ่่มเทการทำงานเพื่อขยายกิจกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน มีการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ถ่ายทอดความรู้ ความเป็นอิสระทางความคิด และอิสระการดำเนินงานเพื่อการพึ่งตนเอง สามารถบริหารจัดการให้ชุมชนมีกิจกรรมทั้ง ด้านการเงิน การผลิต และการค้า

ข้อเสนอแนะ

นโยบายรัฐ ต้องสร้างดุลยภาพระหว่างเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก กับเศรษฐกิจชุมชนโดยการสนับสนุนและส่งเสริมให้ขนาดของกิจกรรม และมูลค่าของเศรษฐกิจชุมชนเติบโต และมีบทบาททางเศรษฐกิจ และสังคมในภาพรวมมากขึ้นเป็นลำดับ จนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับระบบเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก การมีสองยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม คือมีทั้งเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก และเศรษฐกิจชุมชน ในแผนพัฒนาฯ ฉบับเดียวกัน น่าจะทำให้ประเทศไทยมีหลักประกันความมั่นคงยิ่งขึ้น

เพื่อให้ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบ้านนาปรังในอนาคตมีความชัดเจน และทำให้คนส่วนใหญ่ของชุมชนมีความหวังว่ารัฐจะค่อย ๆ ปรับให้เกิดสมดุล ระหว่างเศรษฐกิจเพื่อการส่งออกกับเศรษฐกิจชุมชนมากขึ้นเป็นลำดับ รัฐควรตั้งคณะกรรมการระดับชาติและท้องถิ่นเพื่อวางแผนและพัฒนาแผนชุมชน ในอนาคตตามแนวทางนี้จะส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณ การปรับปรุงองค์กร และบทบาทหน้าที่ของกระทรวง กรม และองค์กรท้องถิ่น ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมใหม่ ปรับปรุงการจัดการศึกษา การจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และการพัฒนาอื่น ๆ ของชุมชน เพื่อสร้างให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

ขณะเดียวกันรัฐและท้องถิ่นควรเข้าไปยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยการให้ข่าวสารข้อมูล การจัดอบรมทักษะ การบริหารจัดการ การตลาด ฯลฯ ตลอดจนการสนับสนุนเรื่องการเงิน และปรับปรุงเทคโนโลยีต่าง ๆ ของชุมชน นอกจากนี้ กิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจต่าง ๆ ของชุมชนที่เคยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น งานด้านสหกรณ์ต่าง ๆ ควรมีการแก้ไขกฎหมายให้กิจกรรมเหล่านี้ ปลอดภัยจากอิทธิพลของภายนอก เพื่อให้ท้องถิ่นและชุมชนมีบทบาทการบริหารจัดการของชุมชนเอง เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาส และศักยภาพของชุมชนที่จะพึ่งตนเอง

Title of Research Paper : Community Potential and Change in the Living Condition :
A Case Study of Ban Naprung, Moo 1, Tambon Klong
Kwang, Nathawee District, Songkhla Province.

Author : Mr.Tharee Suwanparnit

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2002

The Purpose of the study was twofold : (1) to investigate the current state and changes of the community, and (2) to find out the community potential.

The sample was Ban Naprung Community, Moo 1, Tambon Klong Kwang, Nathawee District, Songkhla Province. The data were derived by joining meetings and seminars held by the community, related documents, observations in the community, indepth interview with community people and leaders of different community groups. The findings were summarized below.

1. Current state and changes of the community. The community was a small one. Also, the families in it were samll. Most were relatives or clans moving from Nathawee and Sadao districts in Songkhla. For the past 200 years, the area had been abundant with forests, rich soil, water, natural resources, nice environment, and production inputs. Most people were engaged in agriculture, e.e., rubber plantation. The community lived in harmony because people there were relatives or clans. They were hospitable ad helped each other. They behaved well and had moral. They were willing to help others or society as a whole.

When the first National Economic and Social Development Plan of 1961 was implemented, the main goal was to industrize the country. The impact of the policy on communities and villages across the country was unfavorable, causing many social problems, especially poverty, the gap between the rich and the poor, damage of natural resources and the environment brought about sufferings and the problem of earning a living to communities.

Ban Naprung Community was also adversely affected by the policy. Until 1987 the community started to adapt itself to be self-reliants by forming economic groups for production and trade. Particularly, people had good participation, which enabled them to expand different activities that they seeded. For example, they established the saving group for production, the marketing demonstration center, the agricultural housewife group, the rubber sap collection group, etc.

2. Community potential In spite of the decrease in abundance, there still existed the rich natural resources, the environment, and production inputs. In addition, community people were diligent, tolerant, economical, honest and eager to work. There was cooperation among the government, the community and the private sector to develop the community. There was a natural community leader who dared to think and do whatever better for the community as a whole and who devoted his time and energy to expand the activities in which community people could participate. There were meetings in which community people could participate. There were meetings to exchange information, experience and knowledge. There was freedom in thinking and operating projects for the community to be self-reliant. The leader could make the community have different finance, production and trade activities.

Recommendations

The government must have a policy to balance the export-oriented economy and the community economy by supporting and promoting the growth and values of community businesses so that it would play an increasingly important social and economic role and would come close to the export-oriented economy. The government should employ two strategies for social and economic development, that is, the export-oriented economy and the community economy, in the same development plan, which will enable Thailand to have an economic security.

To make clear the direction of the social and economic development of Ban Naprunng Community in the future and to make most of the community people have a hope that the government will adjust the balance between the export-oriented economy and the community economy, the government should set up a national committee and a local committee to formulate a community development plan. In the future. This will cause change in budget allocation, organizational structure and the economic and social role and responsibility of the ministry, departments and local organizations. Education should be reformed and the curriculum must be tailored to local needs. Other aspects of the community should also be developed so that the community will become strong.

At the same time, the government and local administration should help raise the quality and standard of the products of the community by providing information, training on skills, management and marketing, and so on. They should also support research and improve the community's technology. Besides, laws should be amended concerning economic activities arranged by the community which are under the government's control. One of such activities is for example, cooperatives operation. In doing so, the local administration and the community can have an important role in administering and managing the community, thus increasing an opportunity and potential for the community to be self-reliant.